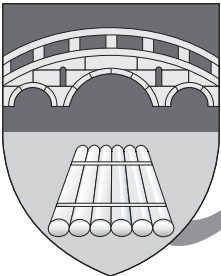

Еўрапейскі Саюз - наша будучыня! Беларускі Еўрапейскі Форум

Чытайце на стар.7

ПРАЎДА Маслоўская

Калі вы жадаеце атрымліваць у далейшым наша выданне, калі ласка, дашліце sms з паведамленнем адраса, на які павінна прыходзіць «Маслоўская праўда» на нумар :
+ 48 500 383480

№ 3-4 (74-75) ліпень – жнівень 2009 года

Пісьменнік Васіль Якавенка і грамадскія актывісты на магіле М. Явара

Ушанавалі памяць паэта Міхася Явара

26 ліпеня пісьменнікі Лявон Вашко, Васіль Якавенка, Юрась Гумянюк і актывісты руху «За свабоду» ўшанавалі памяць паэта Міхася Явара. Яны наведалі вёскі Лунна, Мінявічы і Падбараны.

У Мінявічах 26 ліпеня 1903 года з'явіўся на свет будучы паэт. У вёсцы дагэтуль захавалася хата, дзе жыў Міхась Явар і недалёка ад якой ён скончыў жыццё самагубствам. Побач з вёскаю на беразе Нёмана ляжыць памятны камень прысвечаны паэту.

Каля яго актывісты зачыталі вершы паэта.

У населеным пункце Лунна грамадскія актывісты наведалі вуліцу, названую імем Міхася Явара і высаджаную ў яго гонар яварамі. На магіле паэта ў вёсцы Падбараны былі ўскладзены кветкі і запалены свечы.

«Ужо другі год мы ўшаноўваем памяць нашага славутага земляка, паэта Міхася Явара. Можна сказаць, што складася пэўная традыцыя. Безумоўна, мы ганарымся і шануем тое, што на Маслоўшчыне нарадзіўся, жыў і працаваў паэт – патрыёт Міхась Явар.» — пракаментываў «Маслоўскай Праўдзе» арганізатар мерапрыемства Аляксей Зарэмбюк.

Наталля БАРЫСЮК

Аляксей Зарэмбюк чытае вершы Міхася Явара ў вёсцы Мінявічы

У Маслоўскім раёне 44 прапагандысцкія групы

У Маслоўскім раёне працуе 44 інфармацыйна-прапагандысцкія групы: 6 груп арганізавана пры райвыканкам, 10 — пры сельсаветах, 27 - у працоўных калектывах, 1 група створана БРСМ.

Толькі сёлета прапагандысцкія групы 329 разоў сустракаліся з насельніцтвам. Галоўнай мэтай такіх сустрэчаў, па словах саміх жа прапагандыстаў, з'яўляецца данясенне «важнай грамадска-палітычнай інфармацыі».

План па атвору ліўневых і грунтовых водаў будзе распрацаваны

Па пытанню падтаплення будоўляў і агародаў ліўневымі водамі, старшыня Маслоўскага райвыканкама Аляксей Шафарэвіч, паведаміў, што Маслоўскі райвыканкам распрацоўвае мерапрыемствы па атвору ліўневых і грунтовых водаў з паніжаных тэрыторый горада. Арганізацыя неабходных работ па ўладкаванні дренажнай сістэмы плануецца ў 2009 – 2010 годзе.

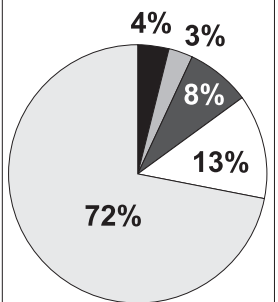
Мясцовая ўлада не хоча спрыяць Беларуска - еўрапейскаму форуму

Маслоўскія ўлады адмовілі ў памяшканні для правядзення сходу па вылучэнню дэлегатаў на Беларуска - еўрапейскі форум, які адбудзецца ў Мінску 14 лістапада.

Старшыня маслоўскага райвыканкама Аляксей Шафарэвіч патлумачыў адмову тым, што ў дзень сходу большасць прадпрыемстваў горада не будзе працаваць, а ў памяшканнях іншых ужо запланаваныя культурна-масавыя мерапрыемствы.

АПЫТАННЕ НАВЕДАВАЛЬНІКАЎ САЙТА masty.belarda.org

Як вы ацэньваеце працу маслоўскіх уладаў па пераада-ленню эканамічнага крызісу?

- 4% Вельмі добра
- 3% Добра
- 8% Кепска
- 13% Вельмі кепска
- 72% Яны не працуюць, а толькі праядаюць дзяржаўныя грошы

Усяго прагаласавала: 104

У Маслоўскім раёне людзі масава не плацяць за святло

За несваечасовую аплату святла ў Маслоўскім раёне сёлета адключылі ад электраэнергіі больш за 160 абанентаў. Паводле заканадаўства, адключэнне адбываецца ў выпадку калі спажывец не плаціць за электрычнасць 2 і болей месяцаў.

Кіраўнікі абавязаныя арганізаваць падпіску на кантраляванне СМІ

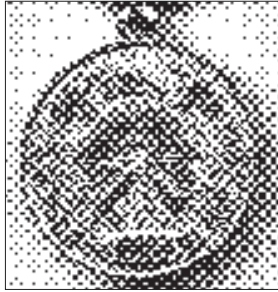
У Мастах прайшла чарговая сесія Маслоўскага раённага Савета дэпутатаў. Па яе выніках была дадзена рэкамендацыя кіраўнікам прадпрыемстваў забяспечыць кантроль за падпіскай на «дзяржаўныя кантраляваныя выданні».

Паводле <http://masty.belarda.org>, <http://belradio.fm>

Выратавальнікі з МЧС наведалі лагеры адпачынку дзяцей

Ужо стала традыцыяй, што мастоўскія выратавальнікі наведваюць хлопцаў і дзяўчынак у дзіцячых аздаравленчых лагерах «Нёман» і «Дашкаўцы». І гэты год не стаў выключэннем, хоць і прынёс некаторыя карэктывы. Так, у 2-ой змене лагера «Нёман» прайшло мерапрыемства «Бяспечнае лета».

Дадзенае мерапрыемства было накіравана на папярэджанне гібелі і траўматызму дзяцей на пажарах і ў іншых надзвычайных сітуацыях, а таксама фармаван-

не ў маладога пакалення тэрэ- тычных і практычных навыкаў асноў бяспечнай жыццядзейнасці. Дзеці актыўна прымалі ўдзел у віктарыях і конкурсах. Зараблалі балы, па выніках якіх былі вызна-

чаныя пераможцы. Па-за агульным залікам праводзіўся конкурс на- ценгазет на тэму «Не гуляй з аг- нём», за які пераможцы атрымалі ў якасці прыза торт.

Невыказанае захапленне свяці- лася ў вачах раят, калі пачалася дэ- манстрацыя пажарнай аварыйна- выратавальнай тэхнікі. Тым больш што да ўзбраення можна было дакрануцца, гарнітуры і баявую вопратку прымерыць і нават «па- страляць» вадзянымі зарадамі. На працягу ўсяго дня ў лагерах «Нёман» гучалі музыка, аплэдысмен- ты і дзіцячы смех, а ў атмасферы свята і вясёласці кружылі аблокі паветрана-механічнай пены.

Мастоўскі МЧС

Медаль за экспазіцыю марак прысвечаную Бібліі

Філатэліст з Лунна Лявон Карповіч атрымаў медаль і дыплом за сваю экспазіцыю марак пад назваю «Сьяладамі Бібліі», якую ён прадставіў на Нацыянальнай філатэлістычнай выставе «Белфіла 2009».

У экспазіцыі было выкарыстана каля 250 марак з розных краін све- ту і ўжыта 116 цытат з Бібліі.

Узнагароды па выніках выста- вы, якая праходзіла ў Нацыяналь- ным мастацкім музеі Беларусі, уручыла нашаму земляку намеснік Міністра сувязі і інфарматызацыі Ніна Гаўрылава.

Рабочыя «Мастоўдрэва» дачакаліся выплаты запазычанасцяў

Рабочыя Дрэвапераапрацоўчага завода «Мастоўдрэў» у лістападзе-снежні 2008 года атрымалі толькі частку сваіх заробкаў. Чакаць астатнія грошы ім давялося амаль год.

Гэта пры тым, што ў пачатку 2009-га года мастоўская праку-

ратура прыняла рашэнне, што «Мастоўдрэў» павінен выплаціць запазычанасці па заробках да 17 сакавіка 2009 года. Аднак тады ў за- вода не было сродкаў.

Зараз кіраўніцтва прадпрыем- ства явядае, што запазычанасці будуць выплачаныя да 30 верасня 2009 года.

Еўрарадыё

Вывучаць 12 урокаў Еўропы ў Мастах не будуць

Адзел адукацыі Мастоўскага райвыканкама не задаволіў прапанову члена Савета праваабаронча – асветніцкага грамадскага аб'яднання «Рух «За свабоду» Алеся Зарэмбюка, якая тычылася факультатыва на курс «Еўропа ў 12 уроках». Спадар Зарэмбюк прапанаваў для

вывучэння ў мастоўскіх школах брашуру прафесара Парыжскага інстытута палітычных даследаванняў Паскаля Фантэйна, якая так і называецца «Еўропа ў 12 уроках». Факультатывны курс, прапанаваны Зарэмбюком распавядае аб гісторыі і сучаснасці Еўрапейскага саюза.

«Улічваючы імклівае развіццё стасункаў паміж аб'яднанай Еўропай і Рэспублікай Беларусь

, мне падаецца, што валодан- не дадзеным курсам — палегчы- ла б стасункі паміж жыхарамі Мастоўшчыны і нашымі суседзямі ЕС. Тым больш, што еўрапейцы нашы самыя блізкія суседзі, а наш горад пабрацім Астрален- ка, знаходзіцца на тэрыторыі Еўрапейскага Саюза. Упэўнены, што мастоўскім вучням старэйшых класаў гэты курс быў бы не толькі цікавым, але ж і даволі карысным у жыцці.» - паведаміў «Мастоўскай Праўдзе» Алесь Зарэмбюк.

Ігар АСКІРКА

Цэх № 2 Мастоўскай сельгастэхнікі аднавіў працу

На «Мастоўскай сельгастэхніцы» з 31 жніўня зачыніўся другі цэх па вытворчасці джгуту і тэлефонных апаратаў №2, а каля 40 рабочых гэтага цэха кіраўніцтва прадпрыемства адправіла

ў адпачынак за свой рахунак.

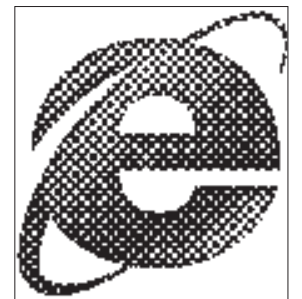
Пасля таго, як пра гэтую сітуацыю напісалі мясцовыя і рэспубліканскія СМІ, цэх аднавіў працу 3 верасня. За апошнія 10 месяцаў заробак на ДП «Мастоўская сельгастэхніка» зменшыўся ў 3 раўны.

Кожны чацвёрты жыхар Гарадзеншчыны карыстаецца інтэрнэтам

«Кожны чацвёрты жыхар Гарадзенскай вобласці карыстаецца Інтэрнэтам», - паведаміў 7 верасня журналістам дырэктар Гарадзенскага філіяла «Белтэлекама» Віктар Матвееў.

У Гарадзенскай вобласці «Белтэлеком» налічвае ўжо больш 100 тыс. абанентаў Інтэрнэту. Гаворка ідзе аб кропках падключэння, і калі ўлічыць, што за кожнай кроп- кай стаяць 2-3 чалавекі, то можна лічыць, што Інтэрнэтам у рэгіёне карыстаюцца 250-300 тыс. чалавек, або кожны чацвёрты.

Як адзначыў Віктар Матвееў, «Белтэлекам», нягледзячы на тое, што шэраг яго паслуг (Wi-Fi, ста- цыянарная тэлефонная сувязь, радыёвяшчанне) не з'яўляюцца рэнтабельнымі і фінансуюцца за кошт крыжаванага субсідавання, стала зніжае кошты на доступ у Інтэрнэт. Так, у тарифных планах «Плюс 1» і «Плюс 2» аб'ём уключанага трафіку з 1 верасня вырас удвая без змены кошту. Уведзеная таксама дыферэнцыяваная аплата за перавышэнне трафіку. Тариф- ны план «Вечар» стаў удвая хут- чэйшы пры тым жа кошце. Акрамя

таго, распрацаваны новы тарифны план «Сацыяльны», ён даступны для інвалідаў I групы, грамадзян з праблемамі апорна-рухальнага апа- рата і сям'яў, якія маюць дзіцей- інвалідаў да 18 гадоў.

У Гарадзенскай вобласці дзейнічаюць 30 кропак беспра- вяднага доступу ў Інтэрнэт па тэхналогіі Wi-Fi, яшчэ шэсць новых будзе ўведзена да канца года. Такім чынам, 24 пункты Wi-Fi будуць пра- цаваць у Гародні і 12 - у райцэнтрах. Як падкрэсліў прадстаўнік «Бел- тэлекама», Wi-Fi - гэта іміджавая для «Белтэлекома» і для Беларусі паслуга, і, нягледзячы на нерэнта- бельнасць, яна будзе развівацца. Ужо хуткім часам у Гародні Wi-Fi прыйдзе ў студэнцкія інтэрнаты.

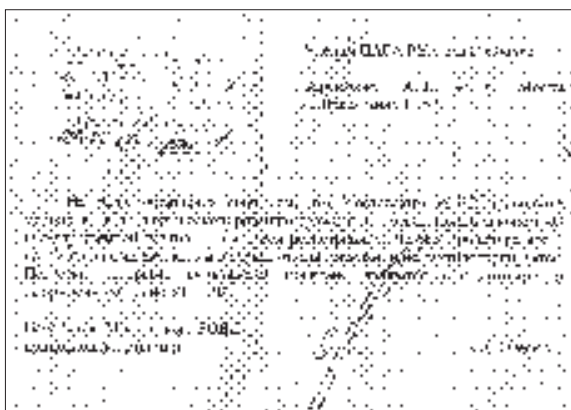
Белта

У Мастах зноў праводзяць масавую дактыласкапію

У апошнія дні жніўня мужчынская частка насельніцтва Мастоў зноў пачала масава атрымоўваць пазы з патрабаваннем прыйсці ў Мастоўскі РАУС для праходжання дактыласкапіі.

Пазы прыходзяць да мужчын, якія раней па нейкіх прычынах не прайшлі працэдуру.

Трэба адзначыць, што ў сакавіку гэтага года актывісты праваабаронча асветніцкага гра- мадскага аб'яднання «Рух «За Свободу» атрымалі адказ на свой зварот у Мастоўскі РАУС, у якім яны патрабавалі патума- чыць прычыны масавага выкліку жыхароў нашага горада для да-

чы дактыласкапіі. Тады ў адказе мастоўскія міліцыянеры прызналі, што працэдура носіць «неабавяз- ковы характар» і ў выпадку адмо- вы грамадзянін не будзе паддзены

прымусовай дактыласкапіі. Пасля гэтага пазы з прапанавай прыйсці на дактыласкапію паўгода не прыходзілі да мастаўчан.

Даведка «Мастоўскай Праўды»

Па нашым Выбарчым кодэксе можна праводзіць добрыя выбары, але не ў Беларусі

Чаму ў Іране і Венесуэле кандыдат ад улады можа праіграць, а ў Беларусі — не? На якім этапе магчымыя фальсіфікацыі і чаму з 70 тысяч членаў выбаркамаў не знайшлося ніводнага, які б публічна заявіў пра парушэнні? І ці вырашаць змены ў Выбарчым кодэксе ўсе гэтыя праблемы?

На гэтыя пытанні адказвалі эксперты падчас круглага стала на тэму "Змены ў выбарчым заканадаўстве Беларусі". У дыскусіі прымалі ўдзел спецыяліст у галіне выбараў, юрыст Сяргей Альфер, старшыня Беларускага Хельсінскага камітэту, юрыст па адукацыі Алег Гулак і палітолаг Віталь Сіліцкі.

Апошнім часам вельмі актыўна абмяркоўваюцца змены ў выбарчым заканадаўстве. Давайце пагаворым пра тое, якія змены ўвогуле магчымыя, якія рэальныя, якія змены пажаданыя. Але пачнем з іншага. Ёсць такія краіны — Венесуэла, Іран. Іх ніяк не аднясеш да дэмакратычных краінаў. Пры гэтым Уга Чавес праіграе рэфэрэндум, а ў Іране кандыдат ад улады праіграе незразумела якому Ахмадзінежаду. Чым агрозніваецца Венесуэла ад Беларусі? Тым, што там была рэальная палітычная барацьба? Тым, што там ідэальнае выбарчае заканадаўства? Ці там самы сумленны старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі?

Альфер: У Венесуэле іншая сістэма выбараў, там іншы выбарчы орган — гэта судовыя органы, якія з'яўляюцца ў пэўнай ступені незалежнымі ад дзяржавы. Верагоднасьць фальсіфікацыі органамі гэтых выбараў — дастаткова нізкая. Таму падлік галасоў і на першым рэфэрэндуме, і на другім быў больш-менш справядлівы.

У Іране ўладу задавалі два кандыдаты. Таму першыя выбары Ахмадзінежада былі праведзеныя з поўным выкананнем выбарчага заканадаўства. І не было вялікай фальсіфікацыі.

І што цікава — ні ў адной, ні ў другой краіне не было міжнародных назіральных...
Альфер: У пэўных краінах заканадаўства не прадугледжвае міжнароднага назірання. Няма міжнароднага назірання ў ЗША, няма ў Нямеччыне, няма ў Польшчы. Таму што краіны, якія лічаць сябе дэмакратычнымі і ў іх падлік галасоў праходзіць без фальсіфікацыі, для іх запрашэнне міжнародных назіральных будзе казаць пра тое, што яны паніжаюць узровень сваёй дэмакратыі.

Але прычына не ў тым, што Выбарчы кодэкс недэмакратычны, дрэнны. Па гэтым Выбарчым кодэксе, калі б ён быў перанесены на глебу ў Вялікабрытанію, можна даць амаль 100% гарантыі, што па ім

Гулак: Факт застаецца фактам, пры ўсёй недэмакратычнасці Ірана і Венесуэлы палітычнае жыццё там нашмат больш развітае, чым у Беларусі.

Але калі мы гаворым пра Беларусь, тут пытанне не ў тым, ёсць парушэнні ці не. Пэўныя парушэнні могуць быць у любой краіне, і ў Злучаных Штатах. У Беларусі стаіць пытанне — ці ёсць выбары ў прынцыпе, ці можам мы ў прынцыпе гаварыць пра тое, што вынікам выбараў становіцца той чалавек, за якога людзі аддалі галасы.

Сіліцкі: І ці ёсць хоць нейкая рэальная палітычная канкурэнцыя.

Якая галоўная прэтэнзія да нашага выбарчага заканадаўства?

Альфер: АБСЕ вылучыла 7 патрабаванняў. Першае — выбарчы камісіі павінны быць сфармаваныя такім чынам, каб пасля выбараў усе казалі, што выбары прайшлі свабодна, адкрыта і волевыяўленне выбаршчыкаў было цалкам выражана ў канкрэтных выбарчым пратаколе.

Другое — агітацыйная кампанія. Сёння народ амаль не ведае пра сваіх кандыдатаў, таму што агітацыйную кампанію праводзіць без дозволу органаў улады немагчыма. Уявіце: адзін бок, які мае ўладавы рычагі, не дазваляе апанентам праводзіць агітацыйную кампанію.

Трэцяе — падлік галасоў павінен быць праведзены такім чынам, каб кожны чалавек сказаў, што ён быў падлічаны справядліва. То бок — невялікая колькасць прэтэнзій, якія патрабуе змены вялікай колькасці артыкулаў Выбарчага кодэксу.

Але прычына не ў тым, што Выбарчы кодэкс недэмакратычны, дрэнны. Па гэтым Выбарчым кодэксе, калі б ён быў перанесены на глебу ў Вялікабрытанію, можна даць амаль 100% гарантыі, што па ім

правялі б свабодныя і справядлівыя выбары. А ў Беларусі, паколькі Выбарчы кодэкс неканкрэтны, гэта дае магчымаць органам улады праводзіць выбары такім чынам, што яны могуць выдаць любы вынік, і даведацца пра гэты вынік немагчыма.

Гулак: Такім чынам, можна падсумаваць: Выбарчы кодэкс сам па сабе не найгоршы. Калі б была палітычная воля, можна было б праводзіць дастаткова неаблігавы выбары. Але ў нашай сітуацыі гэты Выбарчы кодэкс стэрба, канечне, мяняць, таму што ён не стварае неабходных бар'ераў для парушэнняў. І механізмаў аднаўлення правоў і абскарджвання ён таксама не ўтрымлівае. Усё залежыць ад таго, якая палітычная воля ў сённяшняга кіраўніцтва.

Як можна прымуціць выканаць працэдур — зразумела. А вось як прымуціць палітычную волю правяціца? На гэта цяжка паўваляць.

Гулак: На цяжкія пытанні няма простых адказаў.

"У Беларусі ў прынцыпе варта было б адміністрацыю датэрміновае галасаванне"

Сіліцкі: У краінах, дзе няма традыцыйна дэмакратыі і ёсць зафіксаваная гісторыя непразрыстых, фальсіфікаваных выбараў ці злоўжыванняў на выбарах, там уводзяцца дадатковыя страхавачныя механізмы...

То бок, у Беларусі варта было б адміністрацыю датэрміновае галасаванне?

Сіліцкі: Датэрміновае галасаванне — гэта абсалютна нармальнае працэдура шмат у якіх краінах, напрыклад, у ЗША. Але там няма падазненняў, што ўначы ажыццяўляецца ўкід бюлетэняў у выбарчыя скрыні.

Гулак: Цікава, што ў стандартах

АБСЕ па дэмакратычных выбарах не прапісана дэталёвых працэдур. Там гаворыцца пра прынцыповыя рэчы, што выбары павінны быць справядлівымі... Якім чынам гэта будзе ў кожнай краіне рэалізоўвацца — гэта ўжо пытанне тэхнічнае, і яно залежыць у тым ліку і ад сістэмы, якая склалася ў краіне.

Калі ў Швецыі людзі месяц датэрмінова галасуюць па пошце і ні ў каго гэта не выклікае спрэчак і сумневаў у дэмакратычнасці выбараў — але гэта не значыць, што падобныя тэхналогіі можна выкарыстаць у Беларусі. У нас, па вялікім рахунку, у сённяшняй сітуацыі ў прынцыпе варта было б адміністрацыю датэрміновае галасаванне.

Альфер: У нас адбываецца як — бяруцца бюлетэні, запакуююцца ў паперу і апячатваюцца пячаткай выбарчай камісіі. Пячаткі па ўсіх участкавых камісіях у Беларусі — аднолькавыя. На іх напісана "участковая выбарчая камісія".

Сіліцкі: То бок, не напісана якая раёну...

Гулак: Гэта тое ж самае, што заляпіць кавалкам пластыліну.

Альфер: Адкрыць, закрыць, замяніць — магчыма.

"Выбарчая камісія — як растрэльная каманда: аднаму даюць незараджаную стрэльбу, каб было хоць нейкае маральнае апраўданне, што я, можа, не забіў..."

Гулак: Але нават у гэтых умовах камісіі не могуць нават сфальсіфікаваць па-людску. На жаль, мы сёння можам канстатаваць, што гэтая сістэма настолькі адвучылася працаваць, настолькі яны проста маюць лічбы і не займаюцца рэальным падлікам. Сістэма адвучылася рабіць нават больш-менш прыстойныя выбары.

Добрыя словы — фальсіфікаваць па-людску... На якіх этапах звычайна адбываюцца фальсіфікацыі? Ці залежыць гэта ад віду выбараў? Навошта фальсіфікаваць ў камісіях, калі можна пасля ў Цэнтрвыбаркаме падлічыць-пералічыць?

Гулак: Калі мы ўгадаем парламенцкія выбары 2000 года, тады фальсіфікацыі адбываліся на асобных участках па акрузе. Па большасці ўчасткаў вёўся больш-менш нармальны падлік галасоў, і калі яны здавалі свае пратаколы ў акруговыя камісіі, тры-чатыры ўчасткі на акрузе відэавачна атрымлівалі ўказанні, якія лічбы ім трэба рабіць. Большасць участкаў працывала нармальна, а на гэтых участках рабілі тое, што трэба для выніку.

Зараз сістэма працуе намянога больш проста і эфектыўна. На

большасці ўчасткаў падлік проста не вядзецца. На ўчастках, дзе 1500-2000 выбаршчыкаў, іх галасы падлічваюцца за 15 хвілін. Гэта тэхнічна немагчыма іх падлічыць за такі час.

Такая сістэма будуюцца на поўнай заангажаванасці сяброў камісіі. Яны нават не фальсіфікуюць — яны проста падпісваюць тое, чаго не бачылі. Фальсіфікуе пара чалавек у камісіі. Астатнія падпісваюць тое, чаго не бачылі, і знаходзяць для сябе маральнае апраўданне, што мы ж нічога дрэннага не зрабілі. Чаму б нам не даяраць старшыні камісіі? Ён прынёс — мы падпісалі.

Сіліцкі: Сапраўды, вельмі тонкая сістэма. Гэта як у растрэльнай камандзе: аднаму даюць незараджаную стрэльбу, каб было хоць нейкае маральнае апраўданне, што я, можа, не забіў.

Немагчыма папракнуць таго ж старшыню Цэнтрвыбаркама. Яна можа нават не ведаць рэальнай карціны...

Альфер: Фармальна сказаць, што Цэнтральная камісія па выбарах вінаватая ў фальсіфікацыях вынікаў выбараў — вельмі цяжка. Калі праходзяць мясцовыя альбо парламенцкія выбары, то за вынікі выбараў адказваюць акруговыя камісіі. Цэнтральная камісія толькі атрымлівае выніковыя пратаколы. І ўвогуле яе задача — арганізаваць саму працэдур правядзення выбараў, якая арганізавана добра. Тут сказаць нельга, што працэдура правядзення выбараў праходзіць не ў адпаведнасці з законам. Яна праходзіць у поўнай адпаведнасці з законам.

"Большасць сяброў камісіі — жанчыны. Нашыя жанчыны вельмі добра выконваюць працу, але не задаюць лішніх пытанняў"

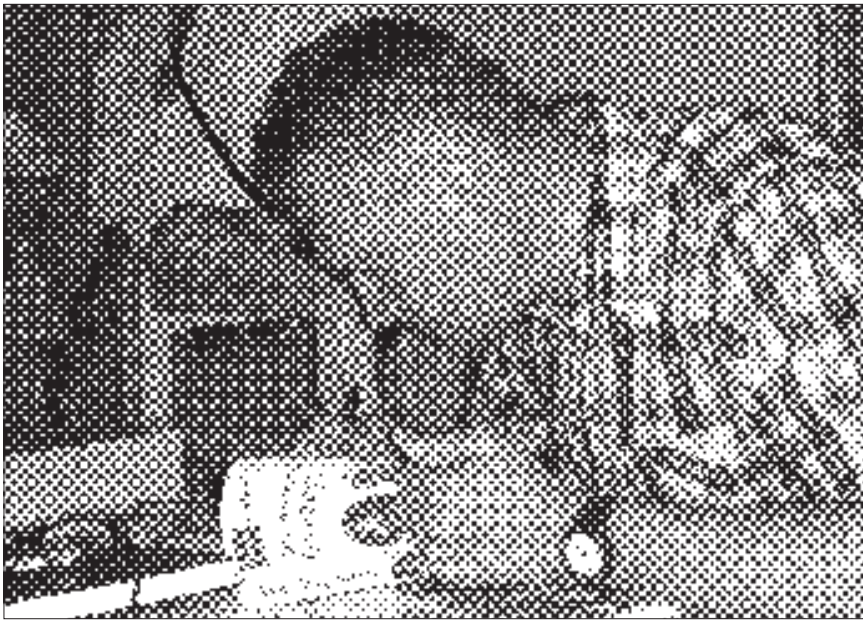
Колькі ўсяго у нас чалавек у выбарчых камісіях?

Гулак: Ва ўчастковых выбарчых камісіях каля 70 тысяч чалавек.

Вы хочаце сказаць, што 70 тысяч чалавек — і ніводнага не знайшлося, які б публічна заявіў, што штосці тут не тое?

Гулак: Не трэба забываць, што выбары адбываюцца ў атмасферы страху, якая выбудоўвалася дастаткова доўга і сур'езна. Да таго ж выбары ў краіне праходзяць па вытворчай прыкмеце — асобнымі падпрыемствамі. Выканкам размяркоўвае, на якой тэрыторыі якое падпрыемства адказвае за выбары. І яно адказвае не толькі за тэхнічнае забеспячэнне, але і за вынікі. Гэта значыць на кожным падпрыемстве ёсць адмысловыя людзі, якія займаюцца кадравымі пытаннямі. Яны адсочваюць — каго можна ўключыць у камісію, хто не будзе задаваць лішніх пытанняў.

Працяг на стар. 4.

Першыя прэзентацыі кнігі «Нацыянальнасць — беларусь»

20 і 21 ліпеня ў Бярозаўцы і Слоніме, Мастах і Ваўкавыску адбыліся прэзентацыі кнігі прафесара гісторыі Алега Латышонка «Нацыянальнасць — беларусь».

Грунтоўны збор на 588 старонках толькі выйшаў з друкарні і ўжо пачаў свой шлях да чытачоў

прэзентацыямі на Гарадзеншчыне. У райцэнтры Гродзенскай вобласці новую кнігу прывезлі аўтар, прафесар гісторыі Алег Латышонка і адказны за выпуск збору Валер Булгакаў.

Выданне распядае пра сапраўдную гісторыю Беларусі. Кніга змяшчае ў сабе 4 раздзелы прысвечаныя паходжанню крывічоў і русаў, еўрапейскай сарматы, паходжанню назвы «Бе-

ларусь», фармаванню беларускай мадэрнай нацыі.

Паводле аўтара кнігі, першай вядомай гістарычнай навуцы дэкларацыяй беларускасці з'яўляецца запіс Саламона Рысінскага пры паступленні ва ўніверсітэт у Альтдорфе ў 1586 годзе — Solomo Pantherus Leucorussus. Leucorussus — у перакладзе на беларускую азначае беларус.

Наталія БАРЫСЮК

Па нашым Выбарчым кодэксе можна праводзіць добрыя выбары, але не ў Беларусі

Заканчэнне. Пачатак на стар. 3.

Плюс, большасць сяброў камісіі — жанчыны. Нашыя беларускія жанчыны адрозніваюцца тым, што яны вельмі добра выконваюць працу. Усё тэхнічна зроблена правільна і акуратна, але яны не задаюць лішніх пытанняў. Мае знаёмыя, прыстойныя людзі, былі сябрамі ўчастковых камісій. Я пытаюся: вось вы падлічвалі — і што? "Ну, я падлічыла свой кавалачак і перадала". А далей што? "Ну, гэта ўсё было так хутка...". Ты падлісала тое, чаго не бачыла? "Ну, гэта ўсё было так хутка".

Да таго ж людзі, якіх прывялі ў камісію, — яны ж на кантракте. Калі яны пачнуць задаваць лішнія пытанні, у іх узнікнуць пытанні з кантрактам.

Сёння ніхто не ведае рэальных вынікаў галасавання. Паколькі фальсіфікацыі адбываюцца на ўзроўні ўчастковых камісій, рэальных вынікаў галасавання ў краіне не ведае ніхто. Гэта сістэма камісій, і зроблена яна дзеля таго, каб цалкам кіраваць працэсам. З такімі камісіямі можна дабівацца любых

вынікаў, якія неабходныя.

Калі ўзгадаць прэзідэнцкія выбары 94-года, наколькі там на працэдурах усё адрознівалася? Тады ўвогуле не было Выбарчага кодэксу, яго на хаду прыдумлялі...

Альфэр: Па-першае, людзі не ведалі, як фальсіфікаваць выбары, па-другое, у народа не было такога панавання страху, як зараз.

У тых выбары не было праблемаў з уключэннем прадстаўнікоў палітычных партый альбо прадстаўнікоў апазіцыі ў выбарчыя камісіі. Акруговыя камісіі, участковыя — ва ўсіх прадстаўнікі апазіцыйных структураў.

У адпаведнасці з законам выбарчых камісій з'яўляюцца незалежнымі ад уладаў структурамі. Якім чынам можна выбарчую камісію зрабіць незалежнай?

Альфэр: Можна зрабіць, калі ў сябраў выбарчых камісій будзе плюралізм поглядаў. Калі погляды аднаго сябра выбарчай камісіі будуць адрознівацца ад іншага. Калі будуць прадстаўнікі іншых палітычных структур — як праўладных, так і апазіцыйных.

Дык а як гэта прапісаць у законе?

Альфэр: А закон у нас, дарэчы, вельмі цікавы. Закон у нас вельмі падрабязна рэгламентуе працэдуру вылучэння прадстаўнікоў выбарчых камісій — там да кропачкі ўсё прапісана, якім чынам, якая арганізацыя павінна вылучыць прадстаўнікоў. І абсалютна ў законе не прапісана працэдура, якім чынам органы, якія фармуюць выбарчую камісію, уключаюць гэтых сяброў. Вось яны атрымалі гэты спіс, і паводле свайго персанальнага асабістага меркавання і ўключаюць прадстаўнікоў выбарчай камісіі.

Гулак: Таму сёння вельмі важна дабівацца максімальнага пашырэння паўнамоцтваў назіральнікаў. Бо рэальна ўключыць людзей ва ўчасткова-тэрытарыяльныя камісіі дзеля таго, каб іх сфармаваць у такім плюралістычным выглядзе, — будзе вельмі складана. Без пашырэння паўнамоцтваў назіральнікаў, мы ўсё адно нічога не даб'ёмся.

Наста ІГНАТОВІЧ,
Еўрарадыё

На 343 вучні зменшылася за год

Калі ў 2008-2009 годзе ў школах і гімназіі Мастоўскага раёну навучаліся 4517 вучняў, то ў гэтым годзе ў школу пайшлі толькі 4174.

Звязана гэта са змяншэннем насельніцтва Мастоўскага раёна. Так, у 1995 годзе ў раёне жылі 43,9

тысячы чалавек, сёння ж — усяго каля 33 тысяч. Летась з-за недахопу вучняў зачынілася Радзевіцкая базавая школа, а ў Песках дзіцячы садок і школа ўтварылі адну навучальную установу.

Пры гэтым адзначаецца кепскае здароўе у дзяцей, якія яшчэ не пайшлі ў школу. 60% дзяцей у садах маюць II групу здароўя.

Мастаўчанкі сталі

«Людзьмі года»

Упраўленне Белкаапаюза і прэзідыўм Рэспубліканскага камітэта Беларускага прафесійнага саюза працаўнікоў спажывецкай кааперацыі прысудзілі ўзнагароды «Чалавек 2008 года».

Так намінацыю «Лепшы прадавец» атрымала Найда Ганна Віталееўна, прадавец з вы-

кананнем абавязкаў загадчыка крамай «Мэбля» г. Масты прыватнага унітарнага прадпрыемства «Уніпром-Маркет» Мастоўскага райпо.

А «Лепшым тэхнолагам прамысловасці» стала Сіруць Таццяне Мікалаеўна, тэхнік-тэхнолаг 1-ай катэгорыі прыватнага унітарнага прадпрыемства «Мастоўскі коопром» Мастоўскага райпо.

<http://masty.belarda.org>

Кніга аб паветраных баях над Чарлёнай

Напярэдадні 65-ых угодак вызвалення Беларусі выйшла ў свет кніга аспіранта факультэта гісторыі і сацыялогіі Гарадзенскага ўніверсітэта імя Я. Купалы Дзмітрыя Кіенка «Крылья над Гродно: боевыя дзействы 127-го істребительного полка».

Письменник-дакументаліст рас-

павядае аб першых паветраных баях надвёскай Чарлёна (Мастоўскі раён), Гродна, Скідзелем,

Шчучынам, Лідай, возерам Юбілейнае, падчас якіх 127-й знішчальны полк страціў 12 лётчыкаў і 13 самалётаў.

Акрамя таго, кніга ўтрымоўвае карты, фатаграфіі лётчыкаў, замалёўкі самалётаў і іншыя дакументы.

Белта

Крыхмальны завод пачне працу толькі ў канцы 2010

Як ужо паведамляў наш партал з-за непрафісіяналізму праекціроўшчыкаў, якія няправільна выбралі месца для будоўлі, пераносіцца час увядзення ў эксплуатацыю новага крухмальнага заводу ў Мастоўскім раёне. Пачне працу ён толькі восенню 2010 года. Між тым, раней ка ўдавалася, што завод адкрыецца ў канцы гэтага года.

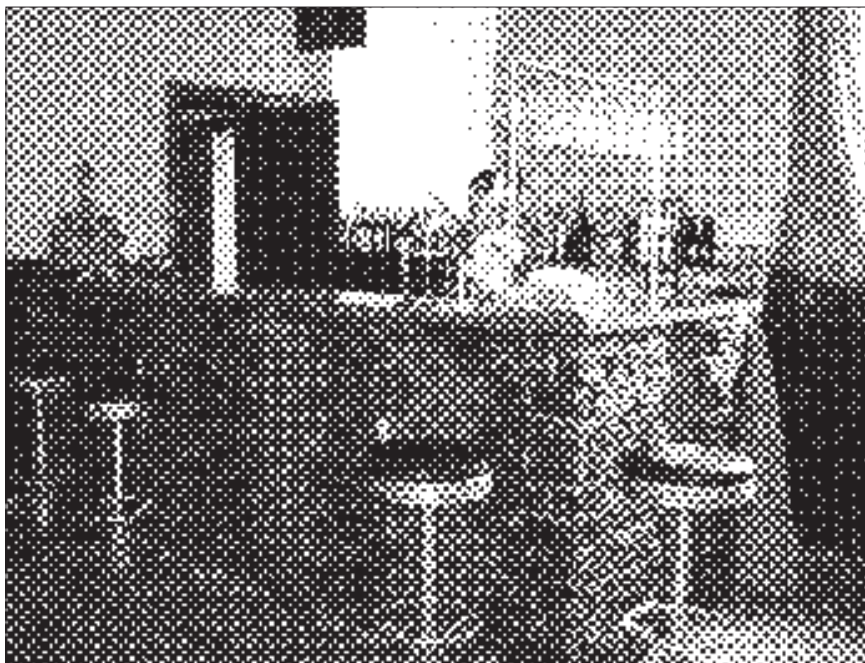
Завод размесціцца ў Рагозніцы на плошчы ў 4-5 га, для яго ўжо набыта абсталяванне — шведская аўтаматызаваная лінія. Імпартовая тэхніка дазволіць вырабляць экструдыраваны мадфікаваны крухмал, які пакаў ў Беларусі нідзе не вырабляецца. Ён мае большую вартасць і выкарыстоўваецца ў самых розных прамысловасцях — харчовай, картонна-папяровай, вытворчасці клею і інш. Да таго ж вытворчасць будзе практычна безадкладнай, бо розныя лішавявы рэчывы будуць выкарыстоўвацца

на корм жывёле, для вырабы клятчаткі, у якасці ўгнаення.

Плануецца, што падчас рэалізацыі гэтага імпартазамышальнага праекта будзе створана каля 20 дадатковых працоўных месцаў. Колькасць працоўных складзе да 65 чалавек. Да гэтага моманту бульбу на крухмал перапрацоўвае Рагозніцкі крухмальны завод, які заснаваны ў 1912 годзе. Зараз тут працуе 44 чалавекі. Плануецца, што паступова стары завод будзе выведзены з эксплуатацыі.

Белта

Мастойская «Рамантыка»

Ужо 3 тыдні як ў Мастах адчыніў свае дзверы чарговы бар. Гэта не звычайны бар. Ён зусім непадобны на тыя бары і псеўдакаварні якія існуюць у нашым горадзе. Ды і назва ў яго рамантычная, ён так і называецца – «Рамантыка».

Не маю нічога супраць нашых піцейных устаноў, але ж многім з нас даводзілася, каму пад час адпачынку на моры, каму у студэнцкія гады ці ў замежнай вандроўцы наведваць сапраўдныя кавярні. Кавярні – выходзячы з якіх не пахнеш смажанымі катлетамі і цыгарэтным дымам.

На жаль, у Мастах вельмі складана выйсці з кавярні аль-

бо бара і працягваць пахнуць парфумаі. Ініцыятыва ў нас не вітаецца, гэта вядома, таму няма ні ўстаноў, ні канкурэнцыі паміж тымі ўстановамі. Да адкрыцця Рамантыкі, самай прыстойнай кавярні была «Ніколла», гэта як на мой густ. А зараз ёсць «Рамантыка». Прасторная зала ў будынку на беразе Нёмана, побач з адкрытым у гонар 500 годдзя горада дэндрапаркам. Барная стойка ў чырвона шэрым каляровым аздабленні, мяккія канапы, добрае святло і музыка. Можна выпіць і патанцаваць.

Працуе бар – дыскатэка ў самы рамантычны час, з 21 гадзіны вечара да 4 раніцы. Тут можна паразмаўляць па душам і не думаць, што хутка прабе 12 і папялушка ператворыцца ў гарбуз. Карацей, ніякага напружання. Размаўляй, выпівай і танцуй. А што яшчэ трэ-

ба пасля працоўнага напружанага тыдня? Адпрацаваўшы пяцідзёнку хочацца разрадка. Пасядзець з сябрамі ды паразмаўляць, абмеркаваць апошнія навіны і проста паразмаўляць па душам. Хтосьці гэта робіць дома, хтосьці пад час вячэрняга піва пасля лазні, хтосьці ідзе ў «Рамантыку».

Пакуль я не каштаваў страву якія падаюць у рамантыцы, не піў піва якое там наліваюць. Пакуль не давялося, бо ані часу ані нагоды не было. Усё ж такі воджкі знаёмых, пра мастойскую Рамантыку пакуль нядрэнныя.

Застаецца спадзявацца, што гэтая ўстанова будзе трымаць узровень і не апусціцца да ўзроўню нашумелай «Купалінкі» ці калгаснай «Рыўеры».

Міраслаў Рудалевіч

Калі Беларусь хоча дамагчыся поспеху, то павінна прыбраць усе перашкоды

Калі Беларусь хоча дамагчыся поспеху, то павінна прыбраць усе перашкоды, заявіў у інтэрв'ю БелаПАН амерыканскі бізнес-кансультант, аўтар больш чым дзесятка кніг па маркетынгу Джэк Траут.

Паводле слоў Траута, для пазіцыянавання краіны «ўсё роўна, адкуль вы і кім былі; важна, да чаго імкнецеся, над чым працуеце». Калі беларускія ўлады зацікаўленыя ў развіцці эканомікі і прыцягненні інвестараў, то павінны правесці неабходныя рэформы, каб выкараніць бюракратыю, заявіў маркетолог. Ён прывёў у прыклад Кітай, дзе інвестараў «сустракаюць у аэрапорце на «ролс-ройсе», вязуць непасрэдна да міністра, той толькі запытае, што ім трэба — і яны гэта атрымаваюць». Пры гэтым Траут адзначыў, што «ад бюракратыі вельмі, вельмі склада-

на пазбавіцца».

Бізнес-кансультант лічыць, што Беларусь для ўсяго свету — гэта «гэра інкогніта». Вам трэба вырашыць, што расказаць пра краіну, якая падаецца. У кожнай краіны ёсць што «прадаць» і ў галіне эканомікі, і ў галіне турызму, — сказаў Траут.

Паводле меркавання амерыканскага спецыяліста, плануючы рэкламную кампанію для краіны, да яе можна «ставіцца як да прадукту, але кіраваць ёю як кампаніяй». Пры гэтым ён адзначыў, што аднолькавава важнасць мае якасць «прадукту» і рэкламнай кампаніі. Але прадукт першасны сам па сабе, <...> нельга прадаваць адсутнасць прадукцыі або паслуг, — заявіў ён.

Траут паведаміў, што перад паездкай у Менск з ім звязваліся прадстаўнікі Міністэрства эканомікі, каб дамовіцца аб сустрэчы. Нягледзячы на яго згоду сустрэцца, з ім на сувязь больш не выйшлі, паведамляе БелаПАН.

Малому бізнесу акажуць падтрымку пры рэалізацыі беларускіх тавараў

У Беларусі вырашана стварыць рабочую групу для аперацыйнага аналізу сітуацыі, выпрацоўкі мер і аказання суб'ектам малага прадпрыемства падтрымкі па рэалізацыі беларускіх тавараў на ўнутраным і знешнім рынках. Гэта прадугледжана распараджэннем прэм'ер-міністра Беларусі нумар 92р, паведамлілі карэспандэнту БЕЛАТА ў прэс-службе Мінэканомікі.

Асноўная задача дзейнасці рабочай групы — арганізацыя пастаянай сістэмнай работы дзяржаўных органаў і арганізацый па вырашэнні праблемных пытанняў, звязаных з актывізацыяй прыцягнення суб'ектаў прадпрыемства

да рэалізацыі тавараў айчынай вытворчасці, а таксама наладжванне ўзаемадзеяння паміж арганізацыямі-вытворцамі і суб'ектамі малага прадпрыемства па пытаннях набывання тавараў айчынай вытворчасці, — гаворыцца ў прэс-рэлізе.

У склад рабочай групы ўключаны кіруючыя работнікі органаў дзяржкіравання, адказныя ў рамках кур'юрыхных напрамкаў за правядзенне работ, звязанай з прыцягненнем суб'ектаў малага бізнесу да рэалізацыі тавараў айчынай вытворчасці на ўнутраным і знешнім рынках, а таксама прадстаўнікі аб'яднанняў (асацыяцый і саюзаў) суб'ектаў прадпрыемства.

Дзейнасць рабочай групы ўзначальвае дырэктар Дэпартаменту па прадпрыемствах Міністэрства эканомікі Аляксандр Ліхачэўскі, паведамляе БЕЛАТА.

Радзіе Свабода пра «Рэгіянальны партал Мастой»

Працягваем аглядаць сайты беларускага інтэрнэту. Сёння я вырашыў паглядзець, што робіцца ў рэгіянальных навінах.

Трэба сказаць, што само слова «рэгіянальны» выкалікае ў некаторых онлайн-чытачоў, асабліва з ліку жыхароў сталіцы, асацыяцыі з нечым другасным, правінцыйным, дужа лякальным ды нецікавым. Мушу прызнацца, што я і сам не выключэньне з ліку тых, хто хварэе на менскі ізаляцыянізм. Доўгі час я абмінаў рэгіянальныя сайты, як ня варта ўвагі. Маўляў, ну што я там магу прачытаць — пра чарговыя дзясятныя мясцовых даярак ды механізатараў на

афішыйных сайтах ці пра такія ж грандыёзныя поспехі тамтэйшых актывістаў апызыці? Але ж на рэгіянальных сайтах ёсць шмат рознай нязвычайнай і карыснай інфармацыі. Тое, за чым ганяецца бульварная прэса, калі піша пра розныя дзіўныя здарэнні ды нязвычайныя жыццёвыя сітуацыі, адбываецца якраз у правінцыі. Дарэчы, буйныя навінавыя парталы гэта ведаюць і часта выкарыстоўваюць такія паведамленні на сваіх цэнтральных старонках.

Але калі ўжо казаць пра цалкам беларускамоўны рэгіянальны сайт, які варта адзначыць як па лінгвістычнай прыкмеце, так і па ўніверсальнасці кантэнту (цікавага ня толькі для мясцовых

чытачоў), то на першае месца я б паставіў «Рэгіянальны партал Масты», які знаходзіцца па адрасе <http://masty.belarda.org> Папершае, я не знайшоў там ніводнай навіны па-расейску; нават калі матэрыял не арыгінальны, а перадрукоўка, ён усё адно падаецца па-беларуску. Недахоп уласных навінаў тут кампэнсуецца ўдала падобраным дайджэстам, таму ўзьятыя на мастойскім сайце тэмы будуць аднолькава цікавыя чытачам з розных куткоў Беларусі. Пры гэтым мастойскі сайт знаходзіцца пад адным дахам з тузінамі іншых «рэгіянальных парталаў» у складзе цэнтральнага праекта Belarda.org. Таму тут вельмі лёгка параўнаць сайты розных рэгіёнаў.

ЗША ўводзяць аплату за ўезд еўрапейцаў у краіну

Амерыканскі Сенат зацвердзіў рашэнне пра ўвядзенне аплаты за ўезд у ЗША грамадзян краіны, з якімі Штаты маюць бязвізавы рэжым. «За» прагаласавалі 79 сенатараў, супраць былі 19. У прыватнасці, гэтае рашэнне датычыць ЕС, які выступіў з асуджэннем гэтых планаў.

Аплата складе 10 долараў з асобы. Атрыманьня ад збораў сродкі

будуць пералічывацца ў фонд Таварыства спрыяння турызму.

Праект дакумента павінен яшчэ прайсці працэдуру зацвярджэння ў Палаце прадстаўнікоў Кангрэса ЗША, адзначае «Нямецкая хваля».

Агенцтва дпа нагадвае, што новаўвядзенне закране 29 еўрапейскіх краін, якія заключылі з ЗША дамову Visa-Waiver. У адпаведнасці з ёй грамадзяне гэтых дзяржаваў могуць знаходзіцца ў Злучаных Штатах без візы тэрмінам да 90 дзён.

У Беларусі зафіксавана зніжэнне ВУП на 0,5%

У Беларусі ўпершыню за многія гады зафіксавана зніжэнне валавога ўнутранага прадукту.

Паводле інфармацыі Нацыянальнага статыстычнага камітэта, у студзені—жніўні гэтага года ў адносінах да аналічнага перыяду 2008 года ВУП скараціўся на 0,5%. У папярэднія месяцы 2009 года афіцыйная статыстыка адзначала невялікі прырост ВУП: у студзені — на 2,6%, студзені—лютым — на 1,2%, студзені—сакавіку — на 1,1%, студзені—красавіку — на 1,2%, студзені—маі — на 1,4%, студзені—чэрвені — на 0,3%, студзені—ліпені — на 0,4%.

Беларускі ВУП рос з другой паловы 90-х гадоў. Калі ў 1995 годзе

было зафіксавана падзенне на 10,4%, то ў 1996-м — рост на 2,8%, у 1997-м — на 11,4%, у 1998-м — на 8,3%, у 1999-м — на 3,4%, у 2000-м — на 5,8%, у 2001-м — на 4,7%, у 2002-м — на 5%, у 2003-м — на 7%, у 2004-м — на 11,4%, у 2005-м — на 9,4%, у 2006-м — на 10%, у 2007-м — на 8,6%, у 2008-м — на 10%.

Паводле прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на 2009 год запланаваны прырост ВУП на 10—12%. Міжнародны валютны фонд у чэрвені прагназаваў падзенне ВУП па выніках года на 3,3%. Міністэрства эканомікі прагназуе рост на 1—2%.

Аб'ём прамысловай вытворчасці ў студзені—жніўні скараціўся на 4,6% (гадавы прагноз — рост на 10—

12%), вытворчасць спажывецкіх тавараў — на 0,7% (рост на 12—13%). Пры гэтым выпуск харчовых тавараў павялічыўся на 5,4% (12—13%), нехарчовых — знізіўся на 7,5% (рост на 11,5—12,5%).

Выпуск сельскагаспадарчай прадукцыі гаспадаркамі ўсіх катэгорый уласнасці за восем месяцаў гэтага года павялічыўся на 3,3% (8,5—9,5%).

Аб'ём інвестыцый у асноўны капітал узрос на 16,9% (23—25%). Уведзена ў эксплуатацыю 3 млн. 524,3 тыс. кв. м жылля, або на 14,8% больш.

Перавозкі грузаў скараціліся на 7,1%. Рознічны тавараабарот узрос на 2,7% (прагноз — 16—17%), паведамляе БелаПАН.

3-за свінога грыпу еўрапейцам рэкамендуюць не цалавацца

У Францыі, Іспаніі і шэрагу іншых еўрапейскіх краін вітаць сваякоў, сяброў, калегаў лёгкім пацалункам у шчаку — частка штодзённага жыцця. Але цяпер гэтая традыцыя ў небяспецы з-за эпідэміі свінога грыпу

У Францыі вітанне пацалункам у шчаку нагэтулькі важная частка культуры, што нават мае сваю назву... «ля біс» («la bise»).

Але французскае міністэрства аховы здароўя, на старонцы свайго сайту, прысвечанай пандэміі свінога грыпу, рэкамендуе пазбягаць «усіх простых кантактаў паміж людзьмі і асабліва з хворымі: не цалавацца і не паціскаць рукі».

Тыдзень таму ў Іспаніі распачалася кампанія Міністэрства аховы здароўя. Іспанцам рэкамендуець часта мыць рукі, кашляючы альбо чхаючы, карыстацца сурвэткай альбо насоўкай і... пазбягаць пацалункаў.

У Іспаніі адна з найбольшых у Еўропе колькасць захворванняў на свіны грып. Каля дваццаці чалавек ужо памерлі, а 10 тысяч чалавек захворваюць штодзень.

Каталіцкая царква таксама выдала некалькі папярэджанняў. Вернікам рэкамендавана не цалаваць статуі Дзевы Мары ў часе рэлігійных фестываляў. Некаторыя царквы спустошылі царкоўныя чашы, каб апырэдыць распаўсюджанне вірусу. Каталіцкая царква і муніцыпальныя

ўлады італьянскага горада Неапаль забаранілі цалаванне бутэлек з крывёю святога Джэнара, ахоўніка горада Неапаль.

Але ж ніхто з тых, каго апятала Еўрапейскае, не выразіў жадання кінуць старадаўнюю культурную традыцыю цалаваць блізкіх і знаёмых.

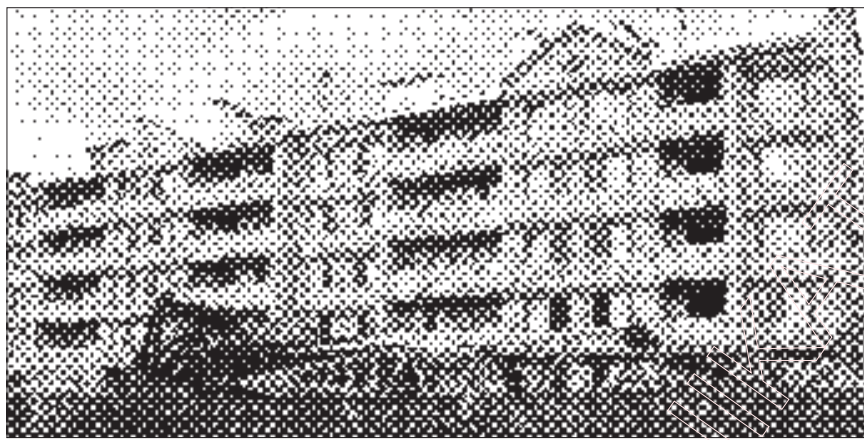
Турыстычны гід з іспанскага горада Сан-Себасціян Крысціна Кон'яй: «Гэта проста пастанова іспанскага ўрада, з той мэтай каб забяспечы пераносу інфекцыі грыпу... Гэта вельмі ўкаранёная ў нас традыцыя, цалавацца пры сустрэчы, а калі закаханы, цалаваць у вусны».

Негледзячы на рэкамендацыю ўрада, з ўсёй Францыі толькі мэр маленькага горада Плівінэ забараніў «ля біс» ў школах.

Крысціна Кон'яй: «Думаю, што іспанцы зараз не будуць паводзіцца згодна з гэтай рэкамендацыяй. Мы будзем і далей цалавацца, ціснуць рукі і не заўсёды будзем карыстацца насоўкай, бо мы носім насоўкі ў кішэні, дый часта проста няма часу іх даставаць».

Нават сама іспанская старшыня міністэрства аховы здароўя Трынідад Хіменэс не стала кіравацца сваёй уласнай парадай, двойчы пацалаваўшы ў шчаку асістэнтаў канферэнцыі, перад тым, каб папярэдзіць грамадзянаў аб захадах супраць небяспечнага вірусу.

Аляксей Сарока,
Еўрапейскае

Летуценнікі з праспекта Міра

У Мастах даюць імёны дамам і робяць бегемотаў з дрэва

У гэтым горадзе знаходзіцца адзіны дзейны падвесны мост у Беларусі. Тут жа размешчаны і самы кароткі праспект краіны — праспект Міра, на якім дамам прысвоены толькі цотныя нумары. «Вячорка» працягвае падарожнічаць па гарадзеншчыне. У гэты раз мы адправіліся ў Масты.

Будуюць «разумнае» жыллё

Вакол праспекта Міра хутка разгорнецца будаўніцтва мікрараёна Мірны-1, разлічанага на чатыры тысячы жыхароў. Цяпер рыхтуецца праектная дакументацыя і каштарысы.

Гараджане збіраюцца ў кааператывы і даюць імёны сваім дамам. «Мара», «Мастаўчанін» і «Снежань» ужо заселеныя, хутка пачнецца будаўніцтва «Сям'і» і «Поспеху». У кожнага дома ёсць асабліва пад стаяць назвы. Да прыкладу, у «Мары» кватэры індывідуальнай планіроўкі, самая вялікая займае сто квадратных метраў. Амаль усё будынкі будуць па праектах менскіх архітэктараў, гарадзенскія не спраўляюцца з наплывам замоў. Сталічныя праектоўнікі прадуладжваюць усталяваць на кожным паверсе адмысловы жалезабетонны маналітны паясоў, які на выпадак стыхійнага бедства зберагуць дом ад абвалвання. Таксама яны выкарыстаюць больш трывалыя і даражэйшыя матэрыялы, да прыкладу замяняюць керамічнай сілікатную цагляну. «Яна, вядома, больш трывалая, але і даражэйшая, а гэта адаб'ецца на кошыце кватэры», — заўважыў прараб МПМК-155 Уладзімір Ісачанка.

Цяпер тут узводзяць пяціпавярхоўку на шэсцьдзесят кватэр «Гаспадар-2007». Галоўная асаблівасць дому — індывідуальнае цэлазабеспячэнне. У кожнай кватэры на кухні ўсталяюць асобны газавы ацяпляльны апарат, які будзе награвіць ваду, а таксама саграваць жыллё. Дзякуючы яму можна рэгуляваць узровень падачы цёплыні ў кватэры, тут ніколі не адключыць гарачую ваду. Да канца года сюды заселяцца маладая сем'я. Квадратны метр папярэдне пацігне на мільён семсот — мільён восемсот тысяч рублёў.

Паставяць лаўку — шчупака
У мастоўскім ЖКГ завялі асобную пасаду: вытворца мастацкіх вырабаў. Кіраўнік арганізацыі знайшоў прафесійнага разьбяра па дрэве з залатымі рукамі і запрасіў яго на працу. Зараз Уладзімір Епанчыцаў робіць упрыгожванні для ўсяго горада. Ён ужо выразаў для вулічнага дэкору бегемота, ля-

суна, некалькі грыбоў, арэлі ў выглядзе марскіх канькоў, пальмы, Бураціна і чарапаху, старадаўнюю студню. Цяпер ён рыхтуе лаўку ў выглядзе шчупака, улетку яе паставяць у гарадскім парку.

У ЖКГ спадзяюцца, што незвычайныя фігуры не знясуць спрыгнныя жыхары. У цэнтры горада не зрываюць нават ружы. А вось ірысы і аксаміткі, што растуць каля чыгуначнага вакзала, высаджвалі зноўку некалькі разоў, як распавядае майстар добраўпарадкавання РУП Мастоўскае ЖКГ Таццяна Грышчок. Да Дня Незалежнасці ў цэнтры горада выставяць падвесныя кошыкі з кветкамі, высаджыць ядовец, абновяць кветнік каля помніка старэйшаму сяржанту Васілю Жукаву.

Па назіраннях мясцовых жыхароў, сёлета на дарогах паменшылася ровараў, а машын стала ў некалькі разоў больш. Мастаўчане сталі часцей ездзіць па прадукты і вопратку на гарадзенскія рынкі, зацікавіліся і новым гіпермаркетам.

Хоць на мясцовым рынку мяса прадаюць танней, чым у нас. Да прыкладу, свініну або ялавічыну выразка адаюць па пятнаццаць тысяч за кілаграм. Паляндвіцу хека адаюць за семнаццаць з паловай. А вось кроп з шчупарымі цыбулі ў Гародні танней на дзвеце рублёў.

Вячэрні Гродна

Аўтастаянка ў Мастах не патрэбная?

1 ліпеня па вуліцы Будаўнікоў пачала працу ахоўваемая аўтастаянка на 100 месцаў. Прайшло ўжо больш за 2 месяца і час падвесці першыя вынікі яе працы і патрэбнасці нашаму гораду.

На сённяшні дзень на аўтастаянцы знаходзіцца 6 пастаянных аўтамашын. Яшчэ 120 аўта «начавалі» па адной ці некалькі начэй. Не густа. І гэта пры тым, што ў будучым планавалася павялічыць колькасць месцаў на стаянцы.

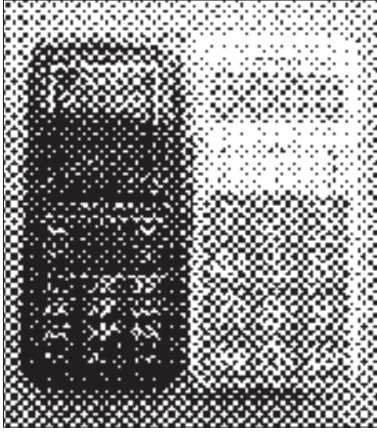

У сувязі з гэтым паўстае пытанне: «А ці была ўвогуле патрэбная ахоўваемая аўтастаянка ў Мастах?».

Мабільнікі для пэнсіянэраў ад сельгатэхнікі

У адным з цэхаў **Мастоўскай сельгастэхнікі** сабралі досьледную партыю мабільных тэлефонаў для пэнсіянэраў. Дырэктар прадпрыемства спадзяецца, што ў блэйшых месяцы іх тэлефоны могуць зьявіцца на рынку.

Са слоў дырэктара прадпрыемства Мікалая Лісай, праект стварэньня мабільных тэлефонаў для пэнсіянэраў рэалізуецца сумесна зь менскімі партнёрамі.

№ 2 па вытворчасьці жгутоў і тэлефонных апаратаў і званьненні рабочых, у сувязі з чым нібыта праект вытворчасьці мабільных тэлефонаў для пэнсіянэраў згорнуты.

Тым не меней за апошнія месяцы зарплата ў цэху адувальна зьнізілася, хаця яшчэ яна складала каля мільёна рублёў.

Гісторыя цэху **Мастоўскай сельгастэхнікі** па выпуску жгутоў і тэлефонаў пачынаецца з 1988 году, калі была наладжана кааперацыя зь менскім прадпрыемствам вылічальнай тэхнікі імя **Арджанікідзе**.

Мастоўскі цэх наладзіў выпуск кабельна-жгутавых вырабаў для ЭВМ.

На пачатку 90-х гадоў, калі патрэба ў савецкіх ЭВМ адпала, цэх наладзіў кааперацыю са шчучынскім заводам «Аўтаправад» па выпуску аўтамабільных жгутоў.

У сярэдзіне 90-х гадоў з рэалізацыяй аўтамабільных жгутоў узніклі праблемы, і цэх наладзіў новую вытворчасць: выпуск стацыянарных тэлефонных апаратаў маркі **Fetap**, «Тэлпінг ЕС», «Еўратэф», «Люкс», якія вырабляе і дагэтуль.

У апошнія гады значным партнёрам мастоўскага цэху стала прадпрыемства «Белкамунмаш», для якога ў **Мастах** распачалі выпуск кабельных жгутоў.

І самым апошнім праектам **Мастоўскай сельгастэхнікі** стала распрацоўка мабільнага тэлефона для пэнсіянэраў.

Радчэй Свабода

Еўрапейскі Саюз - наша будучыня! Беларускі Еўрапейскі Форум

Беларускі Еўрапейскі Форум – гэта ўнікальная інфармацыйна-дыскусійная пляцоўка па пытаннях супрацоўніцтва Беларусі і Еўрапейскага Зьвязу. Гэта дыялог, удзел у якім можа ўзяць любы грамадзянін Беларусі: падзяліцца сваім бачаннем і даведацца пра меркаваньне вядомых асобаў Беларусі і Еўропы.

Крызісныя з'явы ў дзяржаўнай сацыяльна-эканамічнай мадэлі, нестабільнасьць стасункаў з Расіяй падштурхнулі ўлады да супрацоўніцтва з Еўрапейскім Зьвязам. Сёння мы блэйш чым калі да змены геапалітычнага выбару Беларусі. Але толькі пры актыўным удзеле кожнага грамадзяніна Беларусі, падтрымцы з боку грамадзянскай супольнасьці, пры палітычным плуралізме намаганні Еўрапейскага Зьвязу па вяртанні Беларусі ў еўрапейскую сям'ю да-

дуць плён.

Мэта Беларускага Еўрапейскага Форуму – падтрымаць паварот Беларусі ў бок Еўрапейскага Зьвязу, зрабіць незваротнымі працэсы еўрапеізацыі Беларусі, мабілізаваць прыхільнікаў і аб'яднаць патэнцыял беларускіх праеўрапейскіх сілаў.

Старшынёй арганізацыйнага камітэту па падрыхтоўцы да Беларускага - Еўрапейскага Форуму абраны лідэр праваабаронча-асветніцкага грамадскага аб'яднаньня «Рух» За Свабоду» **Аляксандр Мілінкевіч**.

У **Мастах** сход па вылучэньню дэлегатаў на Беларуска - Еўрапейскі Форум адбудзецца 2 кастрычніка 2009 года. Запрашаюцца ўсе зацікаўленыя.

Больш падрабязную інфармацыю пра Беларуска - Еўрапейскі Форум Вы можаце атрымаць патэлефанаваўшы па нумару + 375 29 155 88 93 (**Аляксандр**).

Страхаўшчыкі за сем месяцаў сабралі 616,6 млрд. рублёў

За студзень—ліпень 2009 года страхавымі арганізацыямі Беларусі атрымана страхавых узносаў на 616,6 млрд. рублёў. Прыворот наступленьня ў параўнанні з аналагічным мінулагаднім перыядам склаў 81,5 млрд. рублёў, ці 15,2%.

Як паведамляе Міністэрства фінансаў, па добраахвотных відах страхаваньня атрымана страхавых узносаў у памеры 290,5 млрд.

рублёў. Удзельная вага добраахвотных відаў страхаваньня ў агульнай суме паступленьняў складае 47,1%. Па абавязковых відах страхаваньня атрымана страхавых узносаў 326,1 млрд. рублёў. Удзельная вага абавязковых відаў страхаваньня ў агульнай суме паступленьняў складае 52,9%.

Выплаты страхавога кампенсаваньня і страхавога забесьпячэньня ў цэлым па рэспубліцы склаў 336,7 млрд. рублёў. Узровень страхавых выплатаў у агульнай суме атрыманых страхавых узносаў за студзень—ліпень склаў 54,6%, паведамляе **БеллаПАН**

Правінцыя трыццаць гадоў без гарачай вады

У такім стане апынуліся **жыхары 40-кватэрнага дома па вул. Будаўнікоў, 16 у Мастах Гродзенскай вобласці.**

Дом заселены ў 82-м годзе мінулага стагоддзя. Заказчыкам выступіла ўпраўленне капітальнага будаўніцтва райсавета. Каб эканоміць дзяржаўныя грошы, быў утвораны будаўнічы кааператыв «Вулей». Будучыя жыхары аплацілі не толькі пабудову дома, але і падвод камунікацый, у тым ліку ўнутрыдамавую разводку гарачага водазабесьпячэньня. Засяліліся, а гарачай вады няма. Аднак, добрабыт таго патрабуе. Часова сітуацыю вырашылі наступным чынам: усталявалі газавыя воданагравальныя калонкі. Так многія жыльцы дома забясьпечвалі

сябе гарачай вадоў болей за дзесяць гадоў; некаторыя, хто жыве на верхніх паверхах, паколькі ціск вады слабы, грэлі яе ў каструлях, каб пазбегнуць газавога выбуху.

У другой палове 90-х гадоў газавая служба РБ прыняла новыя стандарты ўтрыманьня грамадзянамі газавых калонак. У гэтым доме не адна з іх не адпавядала стандартам і таму ўсе былі адключаны. Сітуацыя паглыблялася яшчэ тым, што цэплатраса мела доўготу працягласьці ад кацельні ААТ «Мастоўдрэў» і дом быў падключаны да разводкі СШ №5 ды дзіцячага садка. Зімой было холадна усім – дарослым і дзецям, таму школу і садок пераклучылі да блэйшай кацельні «Сельгастэхнікі», а жыхары дома засталіся надалей ўзімку мерзнуць. Абураныя грамадзяне

на чале са старшынёй кааператыва **Валерам Палішэвічам**, пачынаючы з 2001 г., пачалі перапіску з мясцовай ўладай, у якой патрабавалі станючыга вырашэньня пытаньня цэпла-і гарачага водазабесьпячэньня дома. Першы адказ, які атрымалі кааператывшчыкі ад райвыканкама за подпісам намесніка старшыні **Алены Кір'янавай**, быў такі: сістэма вашага цэплазабесьпячэньня знаходзіцца ў задавальняльным стане; магчымы варыянт гарачага водазабесьпячэньня, шляхам устаноўкі ваданагравальніка ў падвале дома, аднак ўнутрыдамавая разводка гарачага водазабесьпячэньня выканана болей за 15 гадоў назад, таму неабходна скласці праект і правесці яе абследаваньне. Жыхарам было прапанавана звярнуцца да спецыялістаў «Гроднаграмад-

зянпраект», якія выконваюць падобныя работы, але іх паслугі платныя. Калі першы этап работы будзе выкананы, то надалей адбудзецца вызначэньне кропкі падключэньня тэплазабесьпячэньня, замоўлены праект, сметная дакумэнтацыя і вызначаны аснаўныя работы па пераклучэньні трасы. І ўсё гэта за кошт жыльцоў.

У 2005 годзе, каб у кватэрах было цёпла, людзі заплацілі за матэрыялы і працу мясцовай арганізацыі па пераклучэньні цэплазабесьпячэньня іх дома да кацельні райаграпрамтэхнікі.

Пытанне гарачага водазабесьпячэньня і сёння кожны вырашае самастойна. Жыхары апошняга паверха грэюць ваду ў каструлях, тыя, хто ніжэй усталявалі ўласныя воданагравальнікі і не жадаюць

плаціць за агульныя. Некаторыя зноў нелегальна падключылі газавыя калонкі.

Як былая так і цяперашняя ўлада прымушае выжываць людзей ды не жадае спрыяць ім. Таму жыхары дома 16 па вуліцы **Будаўнікоў** звярнуліся ў рэдакцыю газеты «Новага час», як апошняю інстанцыю, прадставішы дакумэнтальныя звесткі ашуканства іх ад пачатку будаўніцтва дома да фармальнага адпісак сёння, каб засведчыць сваю праблему грамадскасьці.

Самае недарэчнае ў гэтай гісторыі тое, што ў доме жыве пяць катэйкоў раённых арганізацый і яны не могуць свае элемэтарныя пабытовыя пытанні вырашыць цывілізавана.

А хто тады іх вырашыць?!

Язэп ПАЛУБЯТКА

АБ'ЯВА

З 1 ліпеня пачала функцыянаваць часова ахоўваемая аўтастаянка на 100 месцаў па вул. Будаўнікоў.

- Кошты паркоўкі (у разліку за месяц):
- легкавы аўтамабіль 76503 рублі;
- мікрааўтобус 87550 рублёў;
- грузавы аўтамабіль да 3,5 тонн 103 470 рублёў;
- прыцеп дзвухвосны 75 770 рублёў;
- матацыкл з каляскай альбо прыцеп аднавосны 33 110 рублёў;
- матацыкл, матаролер 16 650 рублёў;
- мапед 6 690 рублёў;
- Пры заключэнні дамовы прадстаўляюцца зніжкі:
- На 3 месяцы - 10%
- На 3-6 месяцаў - 20%
- На 6-9 месяцаў - 30%
- На 1 год - 35%

Увага. Конкурс

Мастоўскі райвыканкам і ЦБУ №415 ААТ «АСБ Беларусбанк» г. Масты аб'яўляюць акцыю па павелічэнні безнаўтных разлікаў з выкарыстаннем пластыкавых банкаўскіх карткаў!

У перыяд з 01.08.2009 г. па 31.09.2009 г. разлічваючыся пластыкавай карткай любога банка з магнітнай паласой у прадпрыемствах гандлю і сэрвісу, дзе ўсталявана тэрмінальнае абсталяванне «Беларусбанка»:

- крамах №1, №9, «Верас», «Архідэя», «Лаванда», «Фантазія», «Эўрыка-Груп», «Пачастунак з Ваўкавыска»,
- за нафтапрадукты на аўтазаправачнай станцыі;
- за паслугі «Белтэлекама»;
- за бытавую тэхніку ў краме «Дом тэхнікі»,
- інфакіёсках, банкаматах, тэрміналах «Беларусбанка» па аплаце камунальных і іншых плацыхоў, аплаце крэдытаў, пераводзе сродкаў і г.д.

Вы можаце стаць уладальнікам мабільнага тэлефона або электрычнага чайніка.

Кліенту, які ажыццявіць найбольшую колькасць аперацый, будзе ўручаны мабільны тэлефон «Соні Эрыксан 250», прадстаўлены гандлёвым цэнтрам «Дом тэхнікі».

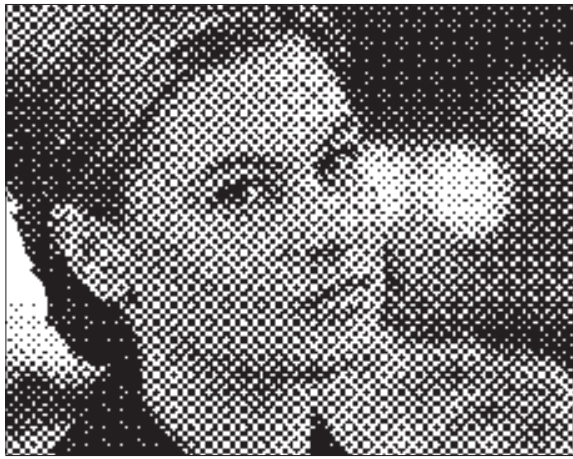
За найбольшы аб'ём па суме аперацый будзе ўручаны электрычны імбрычак «Атлант», прадстаўлены Мастоўскім райпо.

Вызначэнне пераможцаў будзе праводзіцца на падставе прад'яўленых уладальнікамі пластыкавых карткаў чэках аб здзейсненых аперацыях, якія будучы прымалца ў кабінце №313 Мастоўскага райвыканкама з 1 да 9 кастрычніка 2009 г. з 9.00 да 12.00.

Усе неабходныя кансультацыі можна атрымаць па тэлефонах: 3-28-91 і 3-33-78.

Пяткевіч наведала Масты

У чэрвені ў 8 раёнах Гарадзенскай вобласці па даручэнні Аляксандра Лукашэнкі працавалі супрацоўнікі яго Адміністрацыі.

Камісія, якую ўзначаліў Кіраўнік Адміністрацыі Лукашэнка Уладзімір Макей і ў якую ўваходзілі ўсё яго намеснікі, правяла рэйдавую праверку падраздзяленняў і службаў выканаўчых органаў улады па выкананні Дырэктывы Прэзідэнта № 2. Зрэшты, у той дзень адбыліся і планавыя сустрэчы ў працоўных калектывах, дзе службоўцы праводзілі прыём грамадзян па асабістых пытаннях.

У Масты была камандзіраваная першы намеснік Кіраўніка Адміністрацыі Лукашэнкі Наталія Пяткевіч.

У Мастах Пяткевіч наведала «Мостоўдрэў», зайшла ў аптэку і

краму. Па яе меркаванню, у райцэнтры кошты на прадукты вышэйшыя, чым у Менску. Таксама

яе здзівіла наяўнасць чаргі ў краме.

<http://masty.belarda.org>

Санітарна-эпідэміялагічная сітуацыя ў Беларусі застаецца стабільнай

У Беларусі захоўваецца стабільная і кантралюемая эпідэмічная сітуацыя па інфекцыйных і паразітарных хваробах сярод насельніцтва. Аб гэтым паведаміла сёння ў час online канферэнцыі на сайце БЕЛАТ намеснік міністра аховы здароўя - галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Беларусі Валяціна Качан.

сібірская язва, халера, брушны тыф і інш.), па 43 назалагічных формах адзначалася стабілізацыя або зніжэнне актыўнасці эпідэмічнага працэсу.

Што датычыцца вострых кішчэчных інфекцый, то ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года дасягнута зніжэнне паказчыкаў захваральнасці бактэрыяльнай дызентэрыяй на 60 працэнтаў, вірусным гепатытам А - у 2,7 раза. Стабільная эпідэмічная сітуацыя захоўваецца па захваральнасці сальманелёзамі - 25 на 100 тыс. Не было адзначана ўспышак вострых кішчэчных інфекцый, паведаміла

Валяціна Качан.

У многім дзякуючы шырокаму ахопу насельніцтва прышчэпкамі падтрымліваецца эпідэмічны парадак па вакцынакруемых хваробах. За студзень-ліпень 2009 года не было выпадкаў захворвання на адзёр і востры поліміяліт, рэгістраваліся толькі адзінкавыя выпадкі дыфтэрыі (1 выпадак), краснухі (2 выпадкі). На 15 працэнтаў знізілася захваральнасць на коклюш і на 3,6 працэнта - на эпідэмічны паратыт. А ўзровень бактэрыяльных менингітаў знізіўся на 32 працэнты і склаў 0,47 на 100 тыс. насельніцтва, паведамляе БЕЛАТА.

У Гродна з'явіўся трохзоркавы Гатэль

Гродзенская гасцініца "Турыст" атрымала статус трохзоркавага гатэля. Пра гэта са спасылкай на Цэнтр стандартызацыі, метралогіі і сертыфікацыі піша газета "Рэспубліка".

Для таго каб адпавядаць новаму статусу, у гатэлі адрамантаваны фасад і хол, збудаваны бізнес- і канферэнц-залы, а таксама рэстаран і некалькі бараў. Для інвалідаў створаны пандусы.

У гатэлі "Турыст" — 152 нумары. Там усталяваныя энергазберагальныя шкопакеты, новая мэбля і сантэхніка.

АНЕКДОТЫ

Жанчыны часцей звяртаюць увагу не на прыгожых мужчын, а на мужчын з прыгожымі жанчынамі.

Магія лічбаў: адыграць вяселле 08.08.08 і развесьціся 09.09.09

Чуў? Супраць самаіліскіх піратаў паслаў ракетны крыэйсер!

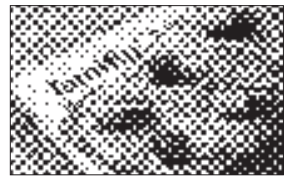
- О не! Цяпер у іх яшчэ і крыэйсер

будзе ... ***
- Падсудны, навошта вы адабраві і пацярпедай гадзінік?

- Даіце, калі ласка, «Віягра».

- «Віягры» няма. Вазьміце «Расцішку». ***

Недахоп інфармацыі нараджае лёгкую эйфарыю, а яе празмернасць - цяжкі дэпрэсіўны стан.

У Мастах няма лекаў ад свінога грыпу

Ні ў дзяржаўных ні ў камерцыйных аптэках Мастоў ніводнага з чатырох прэпаратаў ад свінога грыпу няма.

У Мастоўскай раённай цэнтральнай аптэцы № 10 прэпаратаў «Озелтамівір», «Рыбаверын», «Занамівір» і «Таміфлю» на дадзены момант няма.

Загадчыца адзінай камерцыйнай аптэкі ў Мастах паведаміла, што лекаў ад свінога грыпу ў іх няма і ніколі не было.

Па словах аптэкарака я быў першым хто звярнуўся да іх з пытаннем аб леках ад свінога грыпу.

Irap АСКІРКА

Суддзя палохала рабочых спецслужбамі

Спецслужбамі палохала рабочых суддзя ў Мастах. Як ужо паведаміла Еўрададэ, двое былых рабочых дрэвапрацоўчага заводу «Мастоўдрэў», аспрэчваючы сваё незаконнае звальненне, падалі ў суд на кіраўніцтва прадпрыемства.

У Мастоўскім раённым судзе справу рабочыя прайгралі.

Калі яны забіралі рашэнне суду, то суддзя чамусьці забылася прадставіць матывацыйную частку, нягледзячы на тое што рабочыя прасілі падрыхтаваць яе. Калі ж днямі рабочыя прыйшлі ў раённы суд па матывацыйную частку, то былі выкліканыя да судзі Алы Боцькі.

У кабінце судзі яны даведаліся, што імі ўжо цікавіцца спецслужбы, і ўвогуле ім трэба падумаць аб сваёй будучыні і будучыні сваіх дзяцей. Суддзя Боцька настойліва парэкамендавала падумаць некалькі разоў, ці патрэбны ім гэтыя дакументы і ці не баяцца яны праблемаў у будучыні.

Еўрададэ

МАСТОЎСКАЯ ПРАЎДА
Грамадска-інфармацыйнае выданне Мастоўшчыны
Заснавальнік: Аляксандр ЗАРЭМБЮК.
Дэпутат Мастоўскага райсавета 24 - га склікання
Надрукавана на фінансавы ахвяраванні жыхароў г. Масты ў друкарні ААТ Білі-Прынт, г. Кіеў вул. Даўжанка, 9.
Выходзіць 1 раз у месяц.
Распаўсюджваецца бясplatна.
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць інфармацыі. Іх меркаванне можа не супадаць з пунктам гледжання рэдакцыі і не накладваецца на яе ніякіх абавязкаў.